

Sinds 16 december 2019 rijdt, na jaren van voorbereiding, tram 22 vanaf het Centraal Station naar Utrecht Science Park (USP). Bij de aanleg van deze tramlijn, eerst Uithoflijn geheten, is veel aandacht besteed aan de fiets, zodat deze vervoersmodaliteiten elkaar ondersteunen.

Nieuwe tram 22 en fiets in
Utrecht samen succesvol

Ruim baan voor tram en fiets

► Tram 22 bij de Weg tot de
Wetenschap in Utrecht.

FOTO: MOVARES, PETER BONTAN

In december 2019 was het zover: tramlijn 22 ging rijden! De overvolle 24 meter lange dubbelgelede bussen maakten plaats voor de 67 meter lange gekoppelde trams van lijn 22. Capaciteit die hard nodig was om de reizigersstromen naar Utrecht Science Park (USP) te faciliteren. Ruimte die ook in de tram werd gewaardeerd. Na amper drie maanden, op 4 maart 2020, stapte al de miljoenste reiziger in tram 22. Op veel dagen was sprake van meer dan 30.000 reizigers in tram 22. Dit tegenover de 'slechts' 20.000 reizigers per werkdag voor buslijn 12. Niemand kon toen vermoeden dat op 20 maart tram 22 buiten dienst zou gaan. De coronamaatregelen en daarmee de sluiting van de Universiteit Utrecht en de Hogeschool Utrecht zorgden voor het wegvallen van een groot deel van de reizigers. Opeens waren de overblijvende reizigers weer aangewezen op buslijn 12. Gelukkig voor korte duur. Op 1 april is tram 22 weer in dienst gegaan. Niet vanwege de hoge reizigers aantallen, maar omdat de extra ruimte in de tram goed kan worden benut om onder andere het zorgpersoneel van het UMC Utrecht veilig en comfortabel naar de bestemming te brengen.

Tram 22 is vooral bedoeld als natransport voor de trein

Met tram en fiets naar Utrecht Science Park

Ondanks de extra capaciteit is het niet de bedoeling om alle bezoekers van het USP met de tram (of bus) te vervoeren. Dat kan het OV-systeem niet aan. Niet alleen de tram zit dan te vol. Ook de fietsenstallingen bij Utrecht Centraal en Vaartsche Rijn zijn niet berekend op Utrechtse bewoners die met de fiets naar een station gaan om daar de tram te pakken. Tram 22 is vooral bedoeld als natransport voor de trein. Overstappen van trein op tram kan niet alleen op Utrecht Centraal maar ook op station Vaartsche Rijn, waar de sprinters vanuit Breukelen, Woerden, Driebergen-Zeist en Geldermalsen stoppen. In Utrecht wonende studenten en medewerkers fietsen meestal naar het USP. Bij de aanleg van tramlijn 22 is daarom ook veel aandacht besteed aan een goede fietsinfrastructuur, zodat tram 22 en de fiets elkaar

goed aanvullen en een succesvolle combinatie vormen in de bereikbaarheid van het USP.

Fiets en HOV

Het gebruik van de fiets als voortransport is bij tram 22 anders dan bij andere vormen van Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV). Bij HOV hebben snelle, betrouwbare en frequent rijdende bussen veelal haltes op enige afstand van belangrijke woongebieden door de gestrekte routes buiten de kernen. De combinatie van fiets en HOV is dan juist succesvol, wanneer met relatief weinig haltes en directe routes een snelle deur-tot-deurverbinding wordt geboden. Ook bij de tot metro omgebouwde Hoekse Lijn (Schiedam-Hoek van Holland) is de fiets als voortransport van grote waarde. Daarmee heeft dit lightrail-project een duidelijke andere functie in het netwerk dan tram 22.

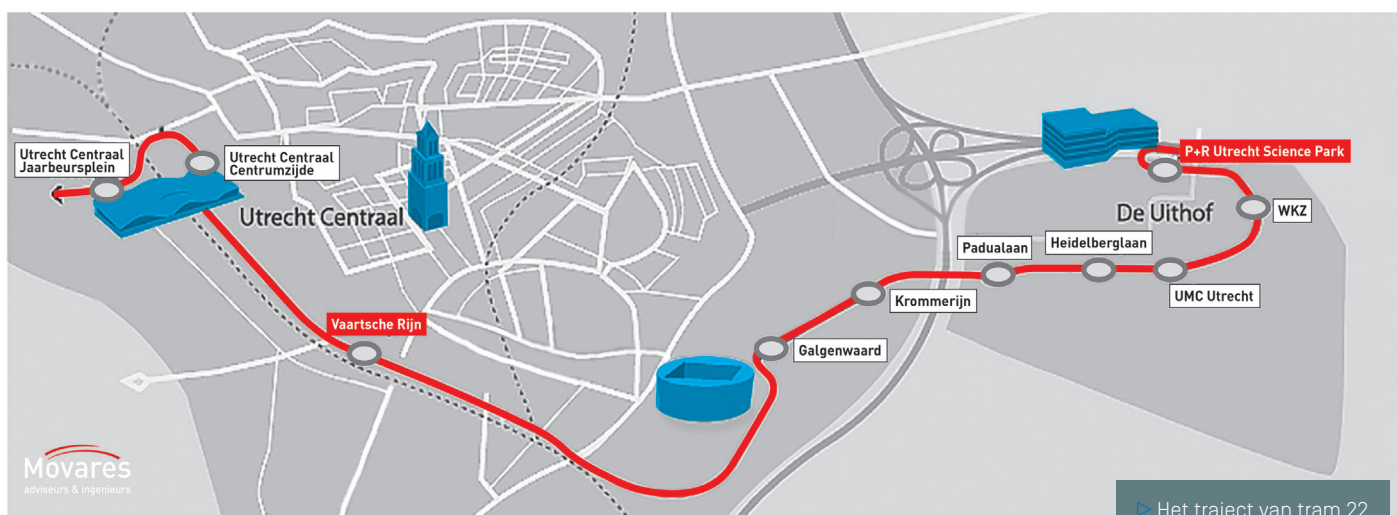

FOTO: MOVARES, PETER BONTAN

Fietsenstallingen naast en onder de trambaan

Bij de aanleg van tram 22 is volop rekening gehouden met de fiets. Soms alleen in ruimtebeslag, zoals bij de integrale gebiedsontwikkeling in het Stationsgebied. De grootste fietsenstalling van Nederland met 12.500 plaatsen onder het stationsplein bij Hoog Catharijne is in nauwe samenhang met de tramlijn gerealiseerd. Niet alleen in het ontwerp met de plaatsing van draagconstructies en de reizigerstunnels onder de trambaan, maar ook in de realisatie greep de bouw van de stalling en de aanleg van de tramlijn in elkaar. Bij station Vaartsche Rijn zijn onder de trambaan naast enkele winkels ook buurtstallingen gebouwd, waar de omwonenden hun fiets kunnen stallen. De fietsenstallingen voor dit station zijn onder de treinsporen gebouwd. Een mooie vorm van dubbel grondgebruik in dit stedelijke gebied aan de rand van de binnenstad.

Brede fietspaden naast de tramlijn

Richting het USP was voor de aanleg van de tramlijn de herprofilering nodig van de

Station en halte
Vaartsche Rijn: de
fietsenstallingen
zijn onder de
sporen gebouwd.

FOTO: MOVARES, RINDERT VAN DEN TOREN

parallel gelegen wegen. Hierbij is de kans gegrepen om brede fietspaden aan te leggen. Zo is het tweerichtingenfietspad langs de Weg tot de Wetenschap nu vijf meter breed. Ook in de coronacrisis komt deze extra ruimte goed van pas om meer onderlinge afstand te kunnen houden. In het campusgebied was al een centraal gelegen busbaan aanwezig met aan weerszijden fietspaden en ruime voetgangersgebieden, waarbij de auto naar de parkeergarages aan de randen wordt geleid. De tram maakt nu ook gebruik van de omgebouwde busbaan in dit campusgebied. Tram 22 is een mooi voorbeeld van een integrale bereikbaarheidsopgave die voor, tijdens, maar ook na de coronacrisis zijn waarde bewijst! 🌱

Movares heeft in opdracht van de gemeente Utrecht en de Provincie Utrecht voor de Uithoflijn in 2006-2014 de ontwerpen gemaakt en is betrokken geweest bij de realisatie. Voor Utrecht Science Park voert Movares momenteel een bereikbaarheidsonderzoek uit naar de consequenties van de afstandsregels vanwege het coronavirus. Hierbij wordt onder andere gebruik gemaakt van tools voor crowd management.

Steven Jansen heeft als landschapsarchitect en adviseur ruimte en mobiliteit tien jaar aan de Uithoflijn gewerkt. Momenteel is hij vanuit Movares werkzaam bij de gemeente Amsterdam voor de OV-projecten als onderdeel van de gebiedsontwikkeling op Zeeburgereiland en IJburg.